

OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 13:00 uur d.d. 6 april – 13:00 uur d.d. 7 april

(BZK) | Met input van VWS, J&V, BZ, FIN, BZK, IenW, OCW, SZW, EZK, LNV en Defensie.

10.2e

NB: de ringen staan onderaan.

Samenvatting

- Net als gisteren gaat het vooral over de exitstrategie, en dan vooral over de vraag: "hoe lang moeten de maatregelen nog aanhouden?" Vooral de waarschuwing door artsen dat de maatregelen niet ineens kunnen stoppen, zet aan het denken. Wat als we nog een jaar met maatregelen zitten? Welke impact zal dat hebben op de maatschappij? Vanuit verschillende sectoren neemt de druk op het Kabinet toe om zo snel als het kan weer 'van het slot te gaan'.
- Nieuwe zorgen, ondanks dat er wat meer 'groene grassprietjes' zijn. Ten eerste de piek is lager, maar wordt langer uitgesmeerd. Dit geeft nieuwe zorgen: kunnen artsen straks wel op vakantie en hoe houden ze dit vol? Ten tweede zijn er zorgen dat mensen lakser worden of dat er minder draagvlak is voor een mogelijke verlenging van de maatregelen nu de cijfers beter worden.
- De V&VN trekt wederom aan de bel: zeer veel zorgen bij verzorgend personeel door te kort aan beschermingsmiddelen. Het duivels dilemma in de thuiszorg en verpleeghuizen daarbij is: 'stoppen met zorg verlenen of accepteren we het risico dat we onze eigen patiënten besmetten? Volgens V&VN-voorzitter Heyne wordt dit dilemma door de politiek nu onterecht bij de 300.000 zorgprofessionals gelegd.
- Ondanks de problemen van de crisis zijn de meeste ondernemers positief over hun overlevingskansen. Zo maken verschillende sectoren zich klaar voor de 'anderhalve-meter-economie'. Er is kritiek op de NOW-regeling. Ongeveer 100.000 Nederlandse bedrijven komen volgens ONL hiervoor niet in aanmerking.

Karakterisering berichtgeving

- Media hebben aandacht voor de vraag of en op welke manier er al aan een 'exitstrategie' gedacht moet worden nu de vooruitzichten iets gunstiger zijn, hoewel medisch specialisten waken voor optimisme en versoepeling van de maatregelen.
- Media hebben overall minder belangstelling voor de MCCb van vandaag en wat te verwachten valt aan extra maatregelen richting het Paasweekend. De focus ligt duidelijk op de toekomst; de periode ná april.
- Aandacht bij Nieuwsuur voor personeel in de verpleeghuiszorg, thuiszorg en gehandicaptenzorg die zorgen hebben voor het gebrek aan beschermingsmiddelen en testcapaciteit
- Verder focussen veel kranten op de situaties in het buitenland (met name Italië en Spanje) en de beslissing over Europese noodfinanciering.
- Tevens aandacht voor de NOW-regeling.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Scenario's

- Het onderzoek naar de besmettelijkheid van kinderen loopt vertraging op, meldt NRC. Nog maar de helft van de honderd gezinnen die nodig zijn voor het onderzoek, is gevonden. Rond 20 april verschijnen mogelijke de eerste resultaten.

Schade

- Volgens FD melden meerdere Haagse bronnen dat het kabinet 12 mrd gaat uittrekken om te voorkomen dat ondernemers op grote schaal failliet gaan. Het gaat om een borgstelling, die ervoor zorgt dat ze op krediet kunnen blijven bestellen bij toeleveranciers.
- Volgens LTO-vakgroep Bomen en Vaste Planten is het omzetverlies voor kwekers 250 tot 300 mln euro.

- Volgens reisbureaucijfers staat er inmiddels 300 tot 400 miljoen euro aan 'vouchers' uit.
- Omzetverlies voor de uitzendbranche wordt geschat op 40%. Uitzendbureaus mógen gebruikmaken van de NOW-regeling, maar zij vinden dat zij niet volledig verantwoordelijk zijn voor de uitzendkrachten die nu werkloos raken.
- De Binnenvaartbranche maakt in opdracht van IenW een schade-indicatie. Eerste inschatting: 120 mln euro per maand.

Informatiebehoefte

- Het aantal patiënten op de IC is met 24 licht gestegen. Volgens Ernst Kuipers is er reden tot optimisme, maar benadrukt dat iedereen zich de komende tijd aan de maatregelen moet houden en dat de maatregelen nog niet kunnen worden versoepeld.
- Volgens Gommers betekent een lichte stijging nog geen lucht voor IC-personeel. Hij verwacht dat de piek nu uitgesmeerd wordt over een langere periode, wat ook andere zorgen met zich meebrengt: kunnen alle medewerkers deze werkzaamheden voor langere periode aan.
- NOS meldt dat uit gesprekken met deskundigen blijkt dat we de komende weken een eerste beeld krijgen van de opbouw van immuniteit tegen het coronavirus.
- Via de social media kanalen van VWS komen vragen over wanneer er serologisch getest gaat worden. En vraagt men zich af of de (reguliere) vaccinatie van kinderen nog door kan gaan.
- Welke economische gevolgen gaat deze crisis hebben?
- Zal er overeenkomst komen over de Europese steunmaatregelen?
- Is nationalisatie van KLM een optie?
- Uit een telefonische enquête door ICUC blijkt dat het begrip 'social distancing' op Curaçao niet door iedereen goed wordt begrepen. Vooral jongeren en jongvolwassenen tussen de 18 en 29 jaar hebben moeite met de term.
- In Marokko gestrande Nederlanders willen weten waarom ze niet worden opgehaald.
- Nibud meldt dat een substantieel deel van de Nederlanders de financiële gevolgen van de coronacrisis nu al voelt. Bijna een vijfde ziet zijn inkomen nu al dalen.
- In één dag tijd hebben ruim 35.000 ondernemers daar de NOW-regeling aangevraagd.
- Volgens arbodiensten ArboNed en HumanCapitalCare heeft het coronavirus in Nederland gezorgd voor een historische piek in het aantal ziekmeldingen.
- Uit een enquête van zorgplatform OpenUp blijkt dat de helft van 500 werknemers die thuiswerken dit prettig vinden. Opvallend is dat de groep tussen 18-34 jaar minder enthousiast is dan de oudere generaties.
- Arbeidsmigranten die geen Nederlands spreken hebben moeite met het begrijpen van de maatregelen.
- Afgelopen weekend is vermoedelijk brandgesticht in een zendmast in het Brabantse Liessel. Ook zijn er anti-5G-leuzen aangetroffen. Op sociale media rouleren complottheorieën die een verband leggen tussen 5G en de verspreiding van corona. YouTube verwijdert dit soort complotvideo's.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Zorg

- Na een oproep van cardiologen, volgen nu ook neurologen met een oproep aan mensen met klachten om vooral contact op te nemen met de huisarts. Vooral de daling in het aantal patiënten met een herseninfarct, -bloeding of TIA baart zorgen.

Economie en bedrijfsleven

- Veel bedrijven krijgen geen kredietverzekering meer, omdat zij door verzekeraars niet langer als kredietwaardig worden beoordeeld.
- Volgens MKB Servicedesk en Motivaction, zijn de meeste ondernemers positief over hun overlevingskansen.

- Air France-KLM heeft snel staatssteun van de Franse en Nederlandse regeringen nodig om te overleven. Het concern is in gesprek met verschillende banken over miljarden euro's aan noodleningen waar de Nederlandse en Franse overheid garant voor moeten staan.
- Volgens Betaalvereniging Nederland is het aantal pinbetalingen in de laatste week van maart met een kwart gedaald vergeleken met de laatste week van februari.
- VNO-NCW, MKB Nederland en InRetail roepen de overheid op om de kredietverzekeringen te ondersteunen door zich garant te stellen voor verliezen. Tevens waarschuwen ze ervoor dat veel ondernemingen pas later dit jaar geraakt zullen worden door de gevolgen van de coronapandemie.

Arbeidsmarkt

- Ondernemersorganisatie FME (technologische industrie) roept het kabinet op de loonsubsidieregeling, die bedrijven door de coronacrisis moet helpen, te verlengen. Veel techbedrijven verwachten de terugslag pas na 1 juni.
- HumanCapitalCare maakt zich zorgen over de psychische gezondheid van werkend Nederland. Er zijn veel mensen die nu stressklachten ontwikkelen. Werkgevers moeten zorgdragen voor de psychische gezondheid van de werknemers.

Richtlijnen RIVM

- Medewerkers en tbs-patiënten van de Oostvaarderskliniek in Almere alarm slaan, omdat richtlijnen van het RIVM met de voeten getreden worden. Zo zouden vaak groepen van 12 personen dicht op elkaar zitten. Een aantal personeelsleden heeft inmiddels de vakbond te hulp geroepen.
- Cafés, restaurants, hotels en theaters kijken in overleg met het RIVM wat een langdurige en werkbare oplossing kan zijn om de anderhalve-meter-economie in praktijk te brengen.

Grensoverschrijdende samenwerking

- Onder druk van MP Laschet van Noordrijn-Westfalen heeft de Duitse regering besloten om de Duitse grenzen met Nederland en België open te houden. Wel gelden in het grensgebied met Nederland strengere regels en komen er meer politiepatrouilles.

Wonen/bouwen

- Economen van ABN AMRO voorspellen dat de huizenprijzen volgend jaar zullen dalen door een afnemende vraag, minder besteedbaar inkomen, en stijgende hypotheekrentes.
- EIB pleit voor 3 mrd euro van de overheid voor een opkoopfonds voor nieuwbouwwoningen

Defensie

- De 40 militairen die de afgelopen twee weken in quarantaine hebben gezeten, vertrekken vandaag naar Afghanistan.

Verkeer en vervoer

- Wizz Air is per direct gestopt met vluchten met seizoenswerkers van Roemenië naar Eindhoven
- Veiligheidsregio's kunnen er in het Paasweekend voor kiezen om bepaalde wegen te sluiten voor groepen motoren en wielrenners.
- TLN stelt voor om de einddatum van rijbewijzen, code 95 en beroepscertificaten met een jaar te verlengen, zonder examens of medische keuringen.

Repatriëring

- Honderden in Marokko gestrande Nederlanders hebben in een open brief een noodoproep gedaan aan de Nederlandse regering om 'minimaal twee vliegtuigen' te sturen. Ze zijn bereid zich te laten testen op het virus.

Cultuur

- Buma/Stemra roept op Nederlandse artiesten te draaien op de radio om ze bij te staan in de coronacrisis.

Betekenisgeving

Zorg

- De V&VN bezorgt over te kort aan beschermingsmiddelen voor verzorgend personeel. Het gevoel heerst sterk "wij zijn steeds pas als laatste aan de beurt" –de middelen gaat eerst naar de ziekenhuizen, dan naar de huisartsen en dan naar de verpleeg- en thuiszorg.
- Het duivels dilemma in de thuiszorg en verpleeghuizen daarbij is: 'stoppen met zorg verlenen of accepteren we het risico dat we onze eigen patiënten besmetten? Volgens V&VN-voorzitter Heyne wordt dit dilemma door de politiek nu onterecht bij de 300.000 zorgprofessionals gelegd.
- Volgens de Vereniging van Specialisten Ouderengeneeskunde (Verenso) is er sprake van een flinke toename van besmettingen en sterfgevallen door corona onder verpleeghuisbewoners. Dit aantal zou hoger zijn dat blijkt uit de cijfers van het RIVM.
- Nu de eerste voorzichtige positieve cijfers rondom het aantal ziekenhuisopnames verschijnen, denkt o.a. het MKB aan het weer op gang brengen van de economie. Verschillende exitstrategieën komen aan bod. Kritiek komt er op de 'lichtknopmethode' omdat het langdurig zowel de economie als de zorgsector zal schaden.

Arbeidsmarkt

- FNV vreest dat de banen van ruim 800.000 flexwerkers op het spel staan. Mensen met onzekere contracten worden op straat gezet, terwijl de regeling juist ook voor hen bedoeld is, aldus de vakbond.
- Op social media is sprake van opluchting bij ondernemers, die vandaag snel en eenvoudig hun aanvraag voor de NOW-regeling hebben kunnen doen. Zij geven complimenten voor de uitvoering aan het UWV. Over TOZO is vrijwel geen berichtgeving. Ook de Kamer van Koophandel meldt dat er veel positieve reacties zijn en dat er weinig geluiden zijn van problemen met de aanvraag.
- Biesheuvel (ONL) is kritisch over de NOW-regeling. Hij schat in dat ongeveer 100.000 Nederlandse bedrijven ondanks een omzetsdaling niet in aanmerking komen voor de NOW.
- Jacobs (hoogleraar economie en overheidsfinanciën) stelt dat naast de loketten voor de NOW-regeling ook andere maatregelen nodig zijn om een diepe economische crisis af te wenden.
- Op sociale media zijn er zorgen over Poolse arbeidsmigranten. Ze komen door gebrek aan werk vaak op straat terecht en sommigen zijn ziek of verkouden. De vraag is ook of werkgevers gebruik zullen maken van de NOW regeling voor deze tijdelijke krachten.

Repatriëring

- Nederlanders die vastzitten in Marokko zijn ontevreden over het optreden van de Nederlandse overheid. Ze hebben begrip voor de lastige situatie maar voelen zich ook in de steek gelaten.

Verkeer en vervoer

- Voor Beter OV is het onacceptabel dat de vervoersbedrijven nog steeds geen goede oplossing hebben voor abonneementhouders die nu niet met het OV kunnen of mogen reizen.
- Taxibranche heeft een petitie aangeboden aan Keijzer (EZK) voor extra financiële steun.

Wie is getroffen? (1^e ring)

Wie is betrokken? (2^e ring)

Wie voelt zich betrokken? (3^e ring)

- Nederlanders die overleden zijn aan COVID-19
- Nederlanders op IC
- Zorginstellingen en personeel
- Thuiszorgmedewerkers
- Bedrijven getroffen door de gevolgen virus of maatregelen.
- Slachtoffers huiselijk geweld
- Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders
- Werknemers en klanten van getroffen bedrijven
- Genezen IC-patiënten
- Ouderen die bang zijn niet meer in aanmerking te komen voor een IC opname
- Algemeen publiek
- Politici